

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

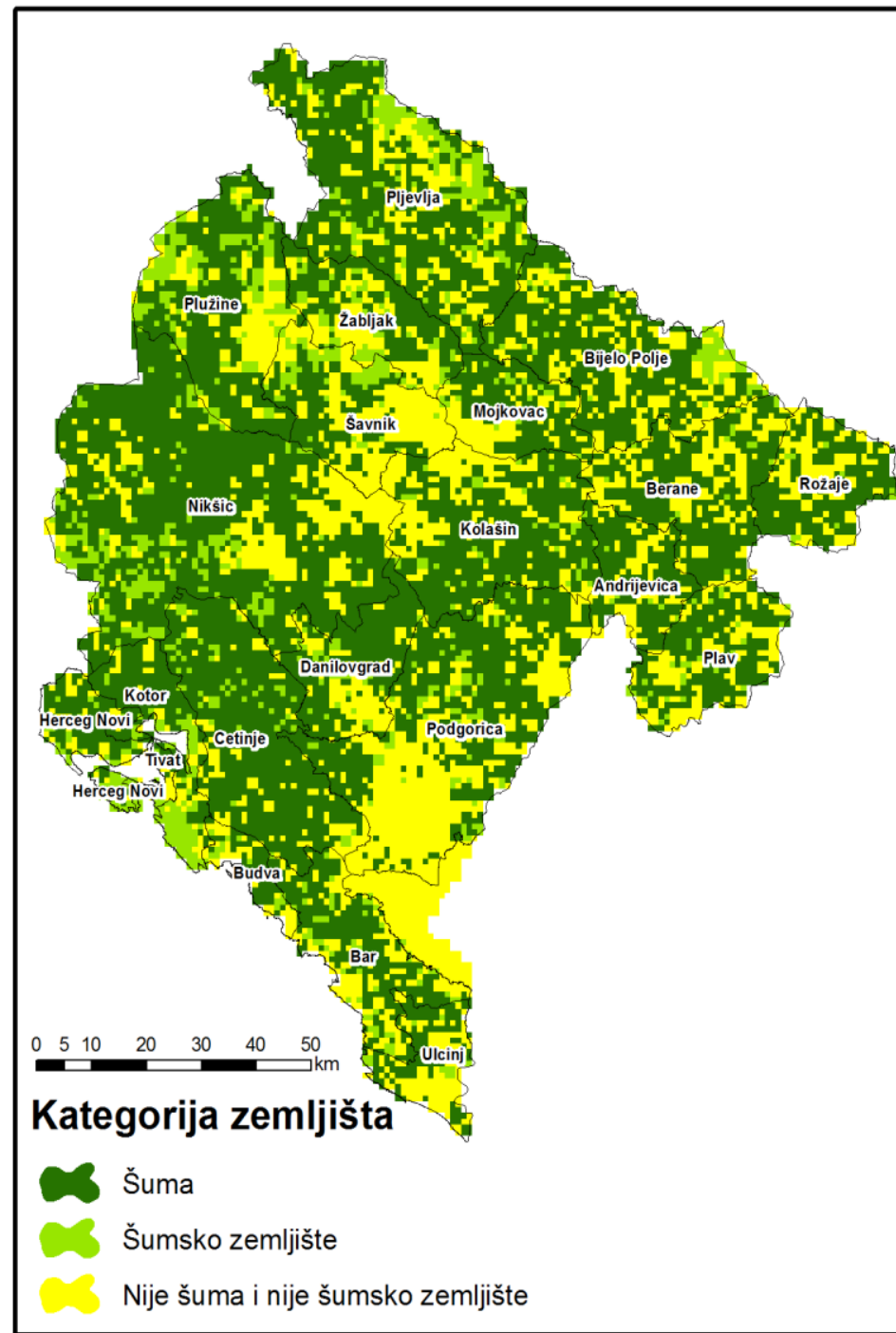
Strategija razvoja šuma i šumarstva

Ciljevi strategije i vizija

- **Strategija** ima dva opšta cilja koji se odnose na šume kao ekosistem i prirodni resurs i na ekonomski sektor šumarstva i drvne industrije.
 1. Unaprijeđenje šuma i održivost gazdovanja povećanjem drvne zalihe u šumama na raspolaganju za korišćenje sa 104 na 115 miliona m³ bruto drvne mase;
 2. Povećati BDP sektora šumarstva, drvne industrije i drugih djelatnosti koje zavise od šuma sa 2% na 4% ukupnog BDP;
- **Vizija 2023:**
 - Šumama se gazduje multifunkcionalno po najsavremenijim standardima. Povećan je udio šumarstva i drvne industrije u BDP. Povećano je zapošljavanje u seoskim područjima. Postignut je visok stepen finalizacije drvnih proizvoda preko razvoja i povezivanja preduzeća u lancu dodatne vrijednosti. CG je izvoznik kvalitetnih drvnih proizvoda

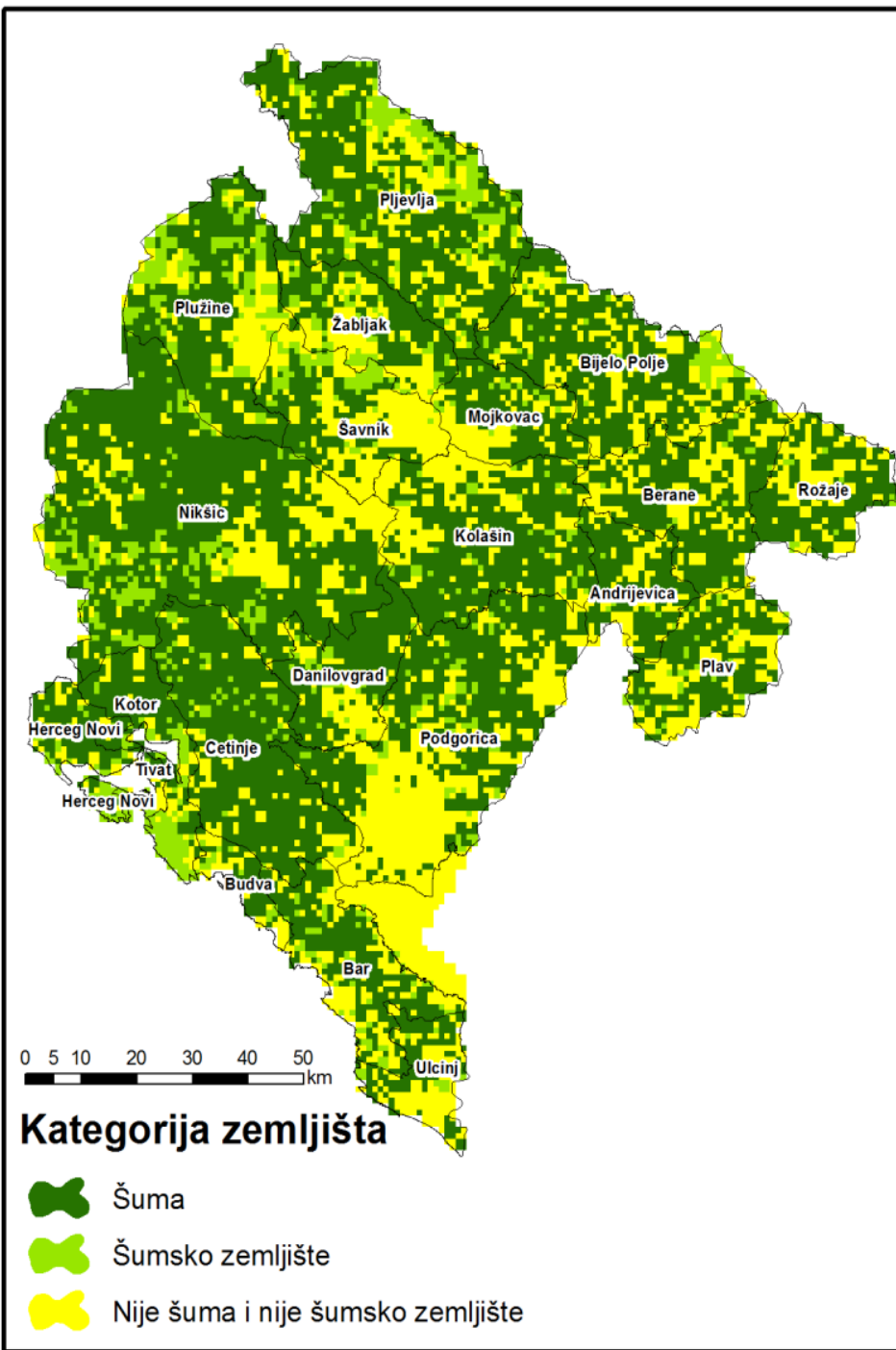
Prostorni raspored šuma u Crnoj Gori

- Nacionalna inventura šuma sprovedena je 2010. godine;
- Šume čine 60% teritorije CG;
- Neobrasla šumska zemljišta dodatnih 9,7%.
- Ukupna drvna zaliha iznosi 133 miliona m^3 drveta;
- 104 miliona m^3 nalazi se u šumama koje se mogu koristiti.
- Ukupni godišnji prirast u svim šumama iznosi 3,2 miliona m^3 .

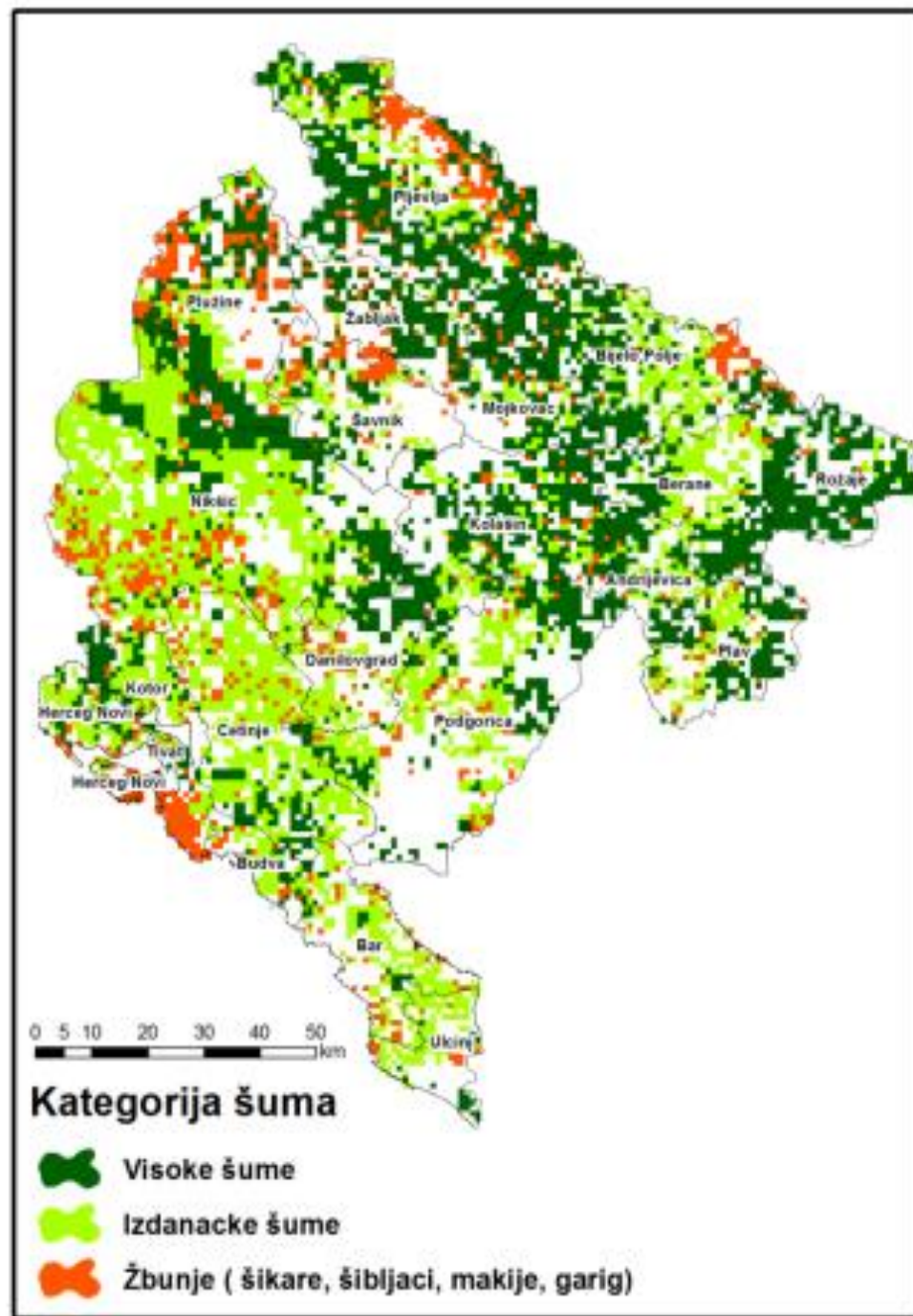
Prostorni raspored šuma u Crnoj Gori

- Podsjetiti da je to značajno više od dosadašnjih statističkih podataka.
- Prema Nacionalnoj šumarskoj politici iz 2008, na osnovu tadašnjih podataka, procijenjeno je da šume zauzimaju 45% teritorije CG.
- Drvena zaliha procijenjena je na 72 miliona m³.
- Prirast na 1,6 miliona m³.
- Površina pod šumama povećava se zbog napuštanja tradicionalne poljoprivrede i pošumljavanja.

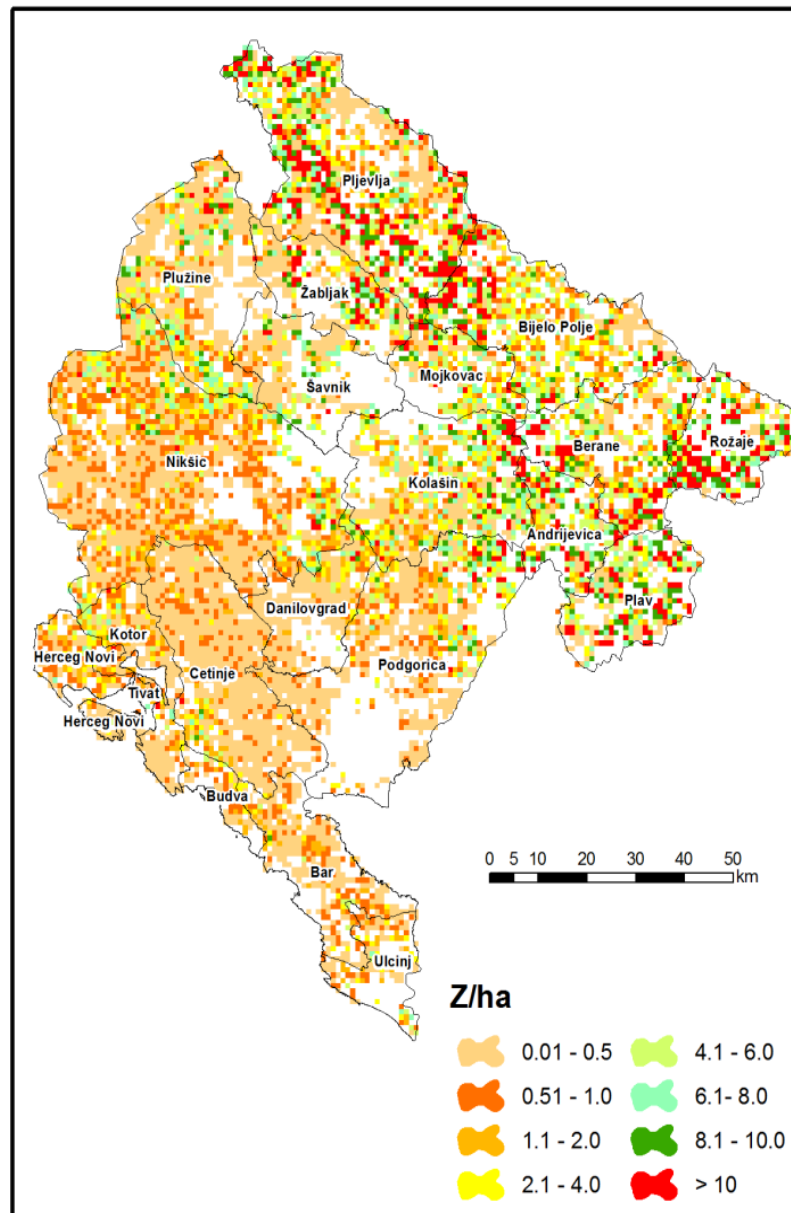
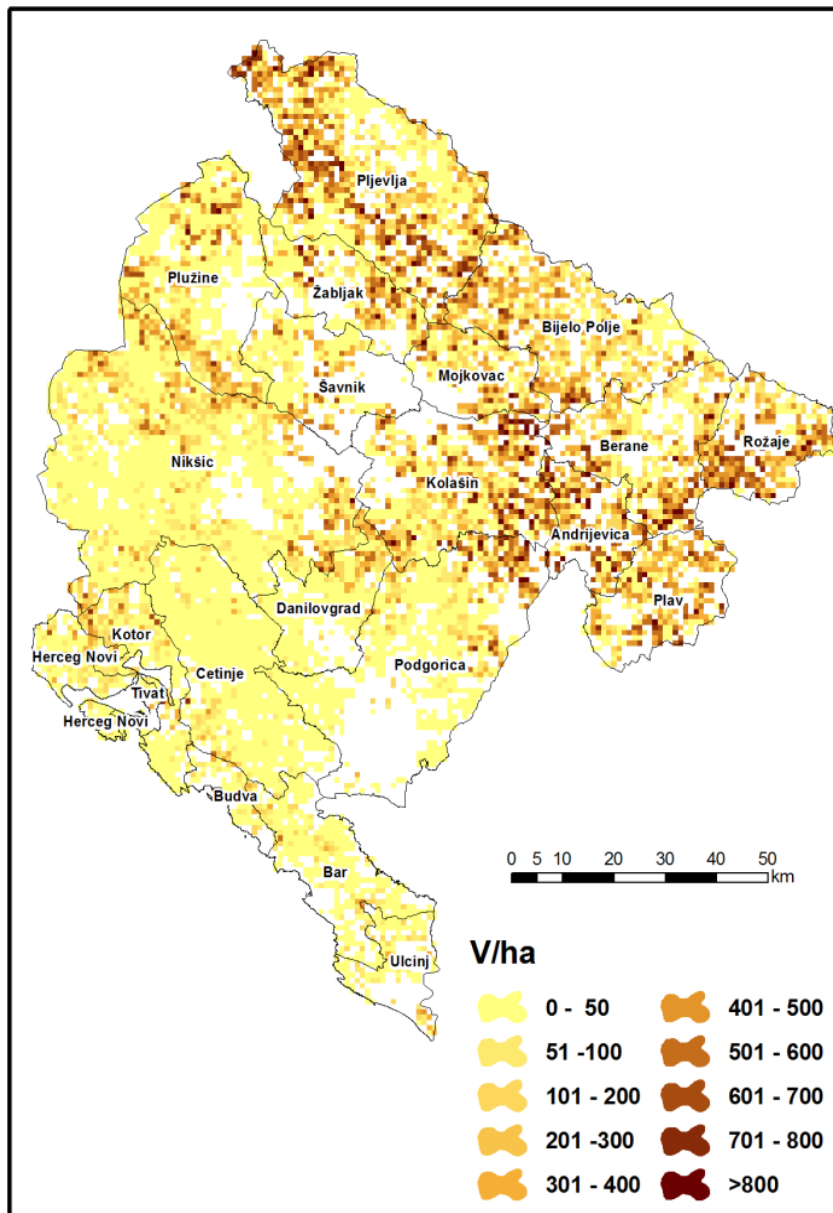

Kategorije šuma

- Opseg površina pod šumom je zadovoljavajući.
- Međutim, kvaliteta šume nije i postoji prostor za unaprjeđenje.
- Zaliha i prirast u većini šuma su ispod potencijala staništa.
- Za novonastale šume bitan cilj je postići zapreminu i produktivnost.
- Pošumljavanja mora biti pažljivije planirano i uvezano sa potrebama drvoprerađivačke industrije.
- Pitanje finansiranja pošumljavanja.

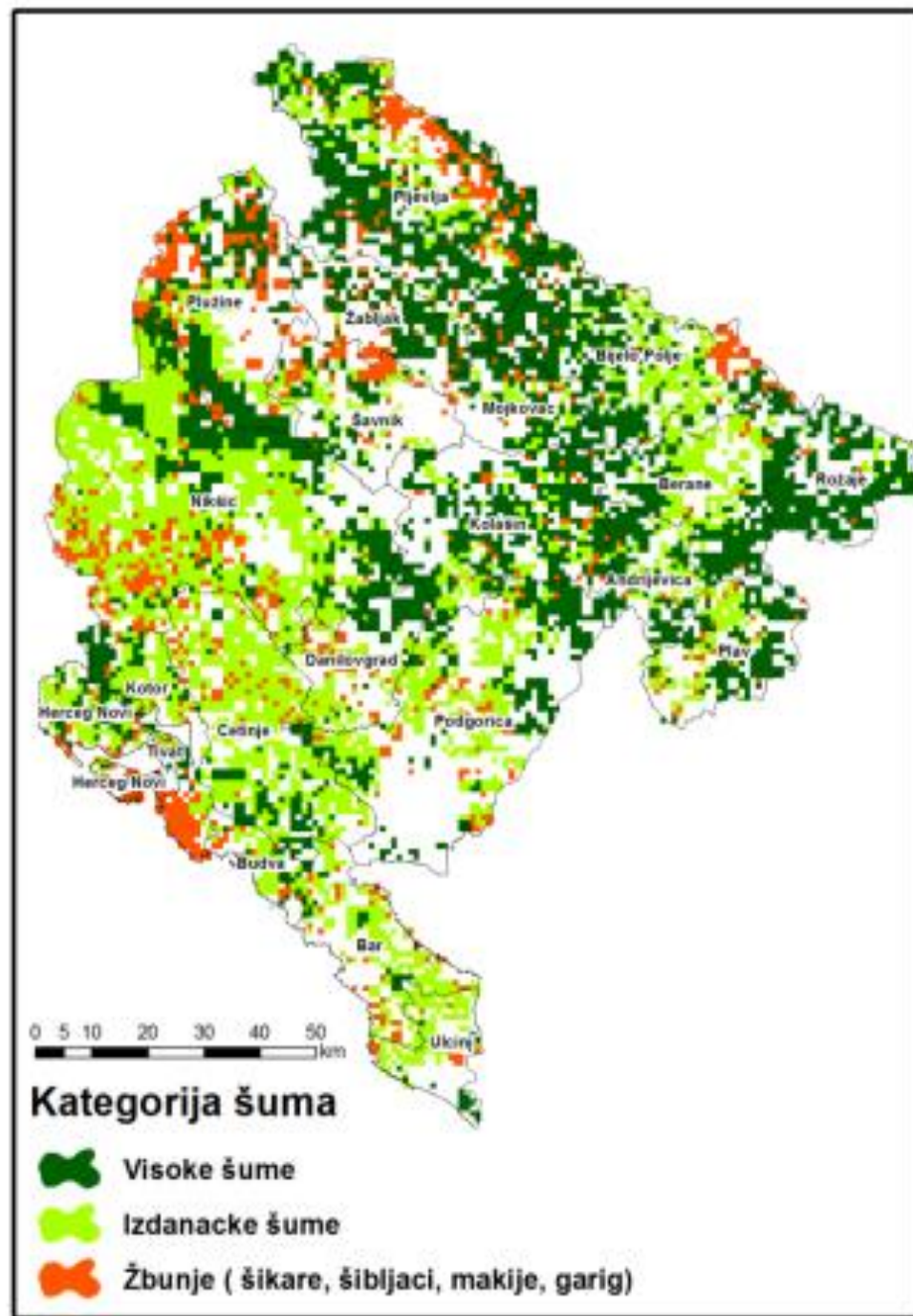

Zapremina i godišnji prirast po ha

Vlasništvo nad šumama

- do 5 hektara - 57% privatnih posjeda
- 6-20 hektara - 27% privatnih posjeda
- 21-50 hektara - 13% privatnih posjeda
- 2/3 vlasnika šuma koristi šumu za sopstvene potrebe (ogrijevno drvo).
- Državnim šumama upravlja Uprava za šume, a na području nacionalnih parkova - JP NP Crne Gore.
- Razgraničenje privatnog i državnog vlasništva i unutar privatnog vlasništva nije završeno na velikim površinama.
- Značajan dio privatnih šuma nije dovoljno otvoren šumskim putevima.
- Problem gazdovanja u privatnim šumama (konfliktne situacije).

Potrošnja drveta

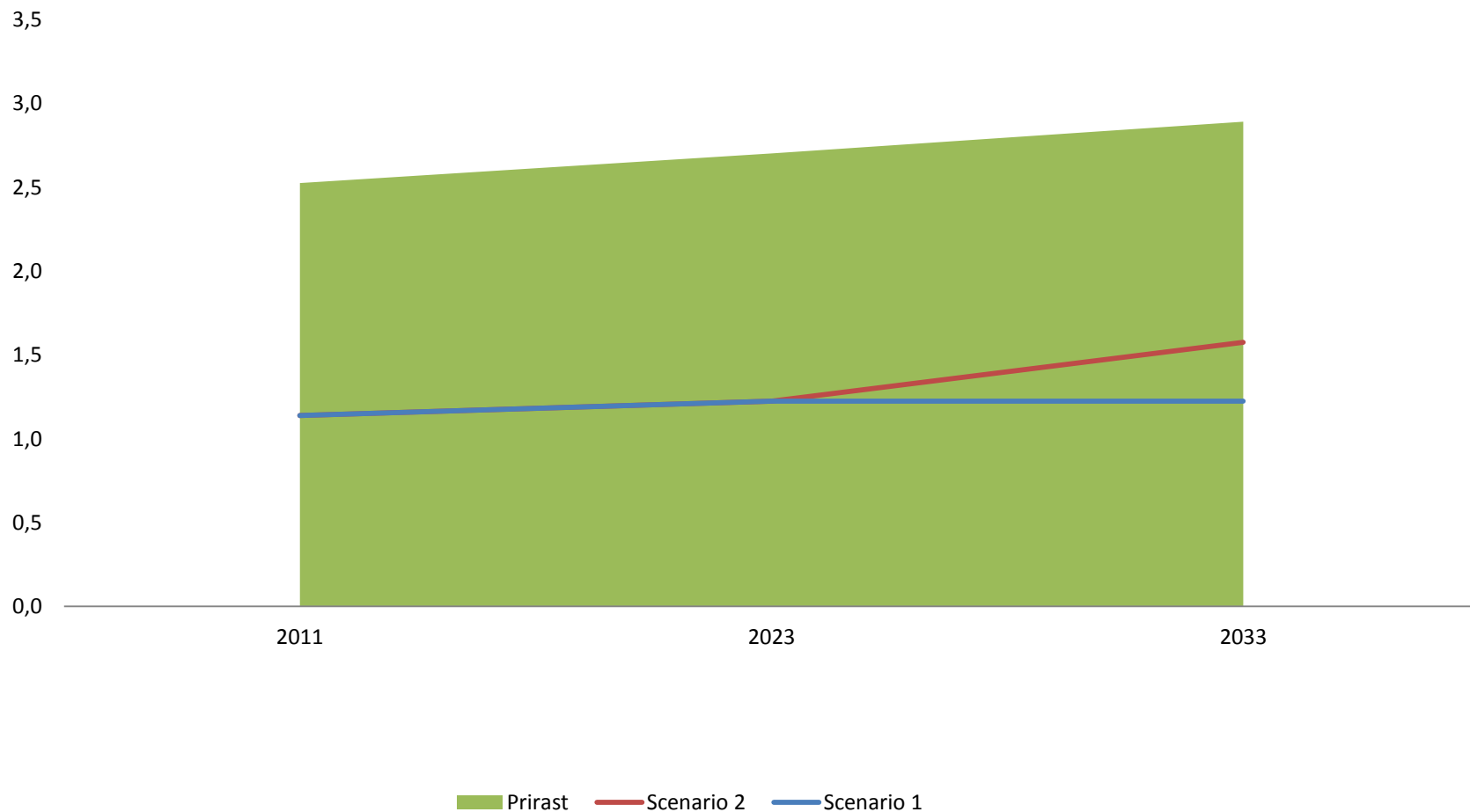
- Ukupna potrošnja drveta i drvnog ostatka iz šuma u Crnoj Gori za energetske, industrijske i tehničke potrebe iznosila je 1.059.811 m³.
 - ukupna potrošnja ogrijevnog drveta 2011. iznosila je 732.911 m³.
 - ukupna količina industrijske i tehničke oblovine prerađena u preduzećima za drvoprerađu u 2011. iznosila je 326.649 m³.
 - drvnog ostatka iz šume, voćnjaka 251 m³.
- Dodamo li količinu drveta koja je otišla u izvoz (70.683 m³ industrijske oblovine i 8.693 m³ ogrijevnog drveta) to znači da je ukupna proizvodnja (sječa) drveta iznosila **1.138.936 m³ neto drvne mase**.
- MONSTAT je 2012. izradio studiju „Potrošnja drvnih goriva u 2011. godini u Crnoj Gori“.
- Godišnji zapreminski prirast u šumama je 2,6 miliona m³ (NIŠ).

Bespravna sječa

- U okviru NIŠ 2010. godine napravljen je popis panjeva posječenih stabala u pet godina prije sprovođenja inventure (2005-10).
- Prema popisu, količina posječenog drveta je konzistentna sa podacima MONSTAT o potrošnji drveta.
- Obim sječe nedoznačenih stabala se smanjuje, a doznačenih povećava.
- Analiza posječenih stabala ukazuje da se velika većina sječe bez doznake (80 % stabala i 40 % drvne mase) vrši na stablima tanjim od 25 cm.
- U velikoj mjeri se radi o neprijavljenim sječama za ogrijevno drvo u vlastitim šumama privatnih vlasnika.
- Prema Izveštaju o napretku realizacije NAP-a koji je urađen 2012. godine ostvaren je napredak na području suzbijanja bespravnih sječa.
- Povećao se nivo svijesti o problemu.

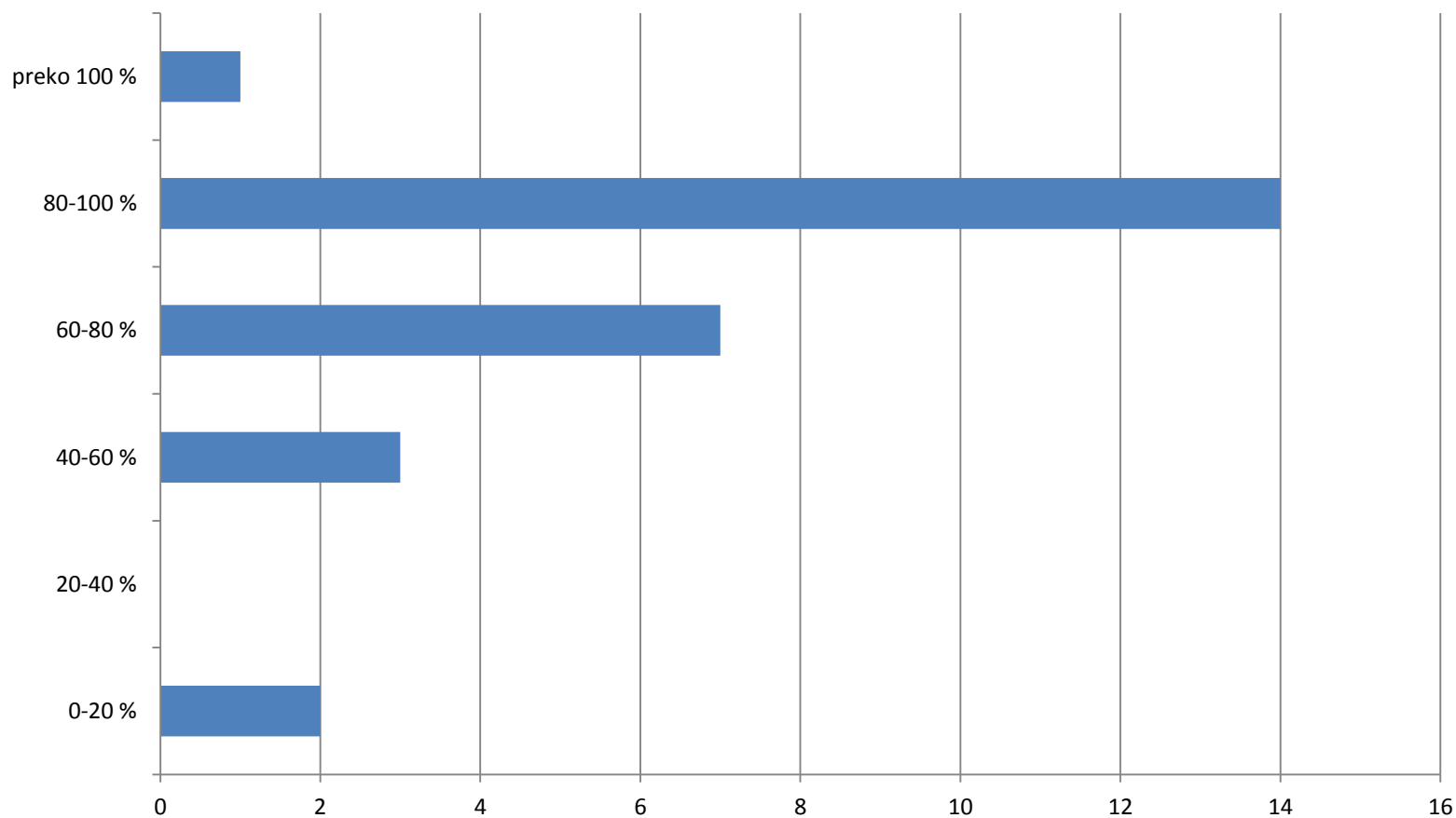
Dva scenarija projekcije buduće sječe

Miliona m3

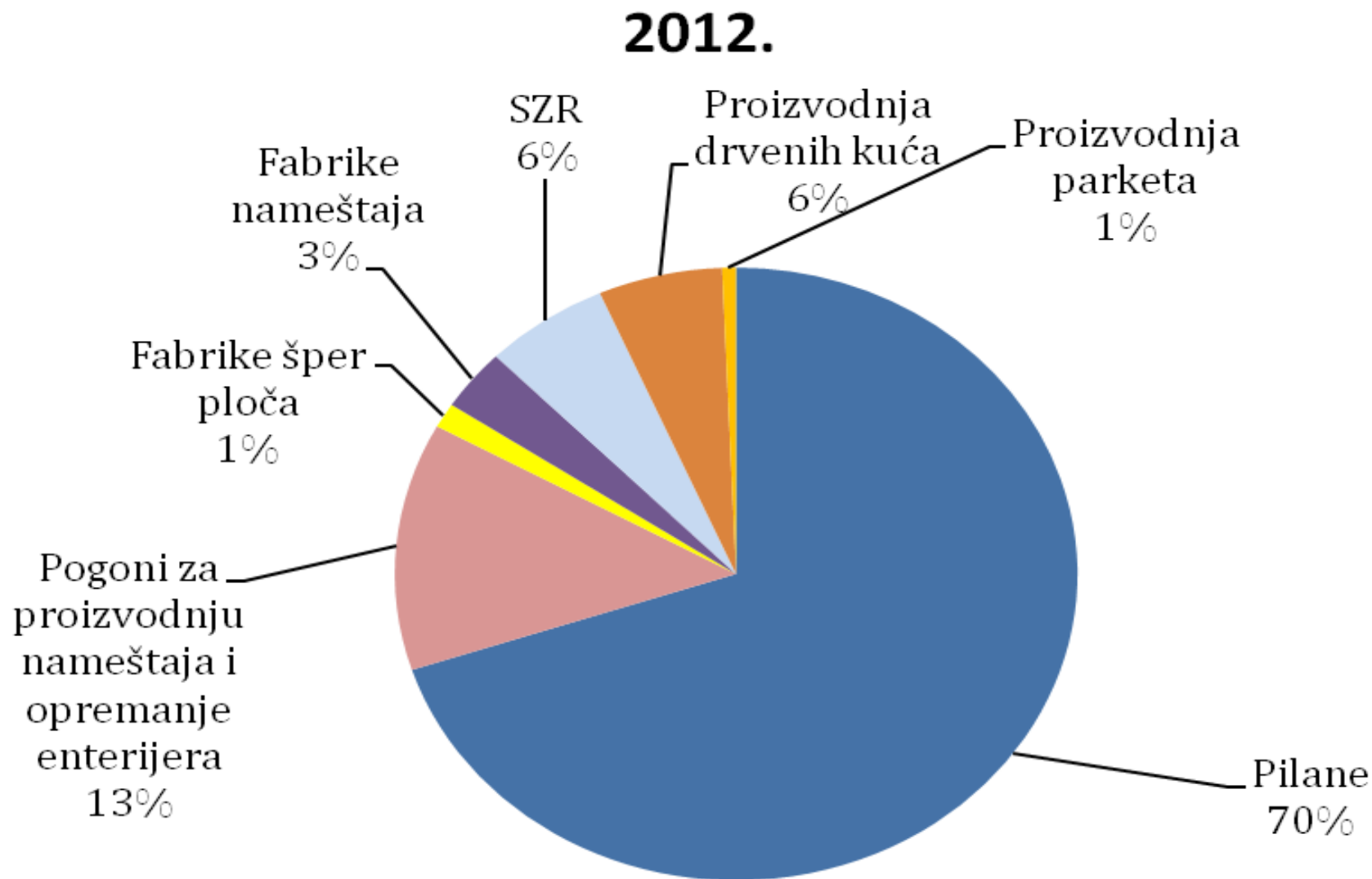

Stepen ispunjenja ugovora 2011.

Stepen ispunjavanja ugovora u
2011

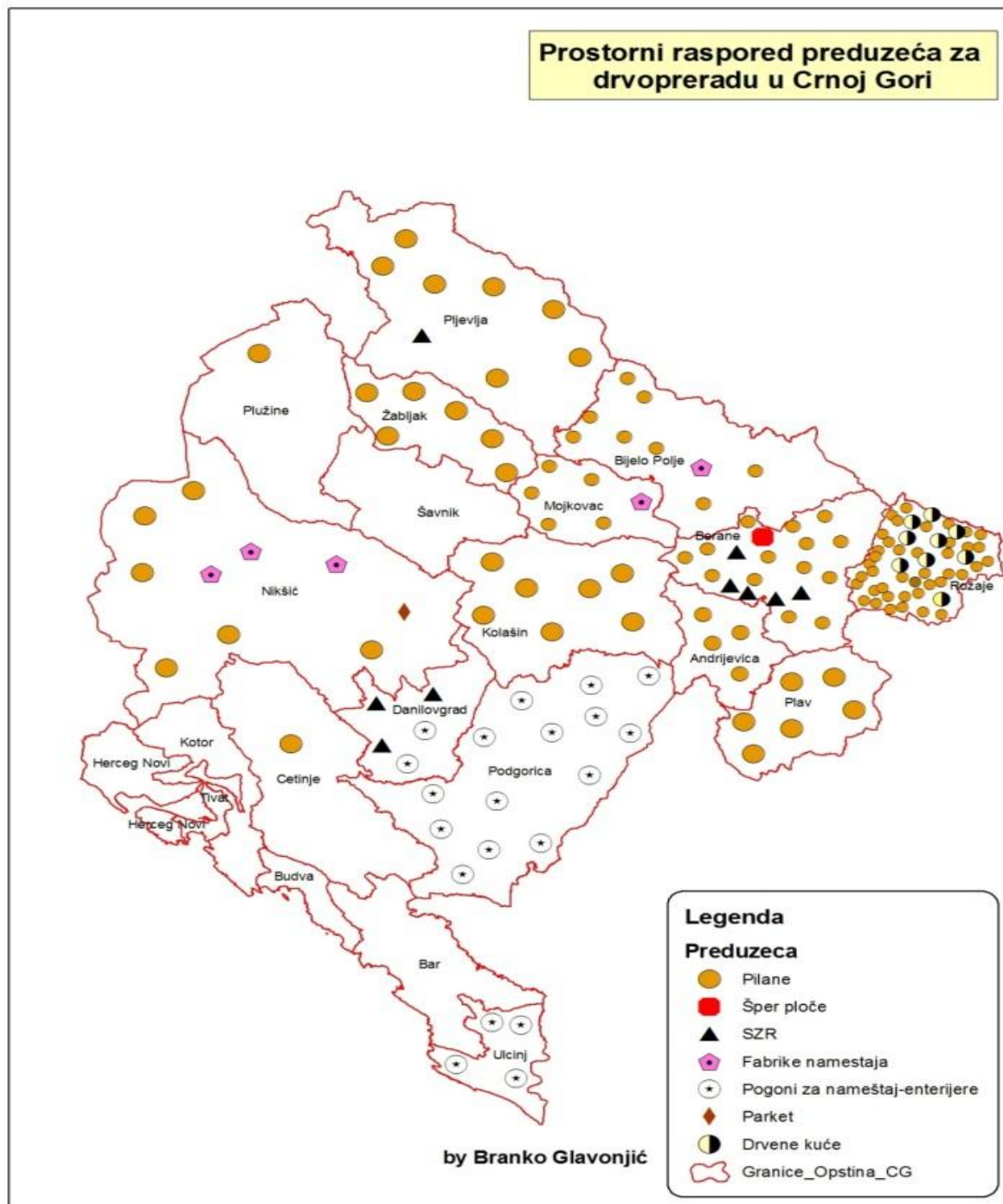
Disperzija preduzeća u preradi drveta

Prostorni raspored preduzeća

U strukturi preduzeća koja se bave preradom drveta dominantna je zastupljenost malih preduzeća.

Postoji šest velikih preduzeća koja su u 2011. godini preradila 97.380 m³ tehničke oblovine, što je predstavljalo 29,8% od ukupne količine tehničke oblovine koja je prerađena u Crnoj Gori.

Održivo gazdovanje šumama

- **Ciljevi:**

- Unaprijediti šume u smislu proizvodnje drvne mase i nedrvnih proizvoda, ispunjavanja funkcija i ekosistemskih usluga;
- Povećanje drvne zalihe u državnim šumama akumulacijom 30% godišnjeg prirasta povećanje prosječne drvne zalihe sa 225 na 240 m³/ha i u privatnim šumama akumulacijom 50% godišnjeg prirasta sa 88 na 100 m³/ha;

- **Mjere:**

- Povećati produktivnost, stabilnost i otpornosti šuma;
- Podsticanje pošumljavanja, popunjavanja i njege izdanačkih šuma;
- Obezbjediavanje kvalitetnog autohtonog sjemena i sadnica drveća;

Razvoj drvne industrije

- **Ciljevi:**

- Povećanje učešća drvne industrije u BDP prerađivačke industrije sa postojećih 5,3% (2010.) na 10% do 2020. godine kroz povećanje bruto dodate vrijednosti sa 10,2 miliona € (2010.) na 25 miliona € u 2020.
- Povećanje stepena finalizacije polazne sirovine prelaskom na koncept proizvodnje inženjerskih proizvoda od masivnog drveta sa odnosom valorizacije polazne sirovine 1:4-5 u vrijednosnom smislu.
- Smanjenje izvoza drvne sirovine u obliku trupaca, rezane građe i drugih proizvoda od drveta niskog stepena finalizacije i njihova potrošnja u Crnoj Gori.

Uloga šumarstva u ruralnom razvoju

- **Ciljevi:**
 - Povećanje broja radnih mjesta u šumarstvu i drvnoj industriji
 - Povećanje prihoda ruralnih domaćinstava
- **Mjere:**
 - Jačanje uloge i učešća lokalnog stanovništva u zajedničkim programima ruralnog razvoja uz podršku Uprave za šume;
 - Poboljšanje infrastrukture u ruralnom području;
 - Diversifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima;
 - Investicije u mala preduzeća šumarstva i drvne industrije;
 - Investicije u turizam;
 - Održivo upravljanje i korišćenje nedrvnih šumskih proizvoda;

Zaštita biodiverziteta

- **Ciljevi:**

- održavanje dobrog stanja šumskih staništa;
- povećanje otpornost šuma na uticaje klimatskih promjena;
- valorizacija ekosistemskih usluga šuma;

- **Mjere:**

- integracija zahtjeva Nature 2000 u planove gazdovanja šumama;
- ekosistemski pristup gazdovanju šumama i zaštiti prirode;
- razgraničenje pašnjaka i šuma, registracija i regulacija prava korišćenja;
- unaprijeđenje upravljanja šumama u nacionalnim parkovima;

Zaštita od požara

- **Cilj** u oblasti zaštite od požara i prilagođavanja na klimatske promjene je smanjenje novih opožarenih površina i uništene biomase za 70%.
- **Mjere:**
 - Održavanje otvorenih površina između šuma i podrška za kosidbu livada;
 - Unaprijeđenje organizovanosti institucija za borbu protiv šumskih požara;
 - Investicije u opremu i preventivne mjere za borbu protiv požara;
 - Uključivanje stanovništva u preventivu i borbu protiv požara;
 - Razvoj i testiranje metoda sanacije opožarenih površina;
 - Razmjena iskustava i saradnja sa institucijama iz regiona;

Uloga Uprave za šume

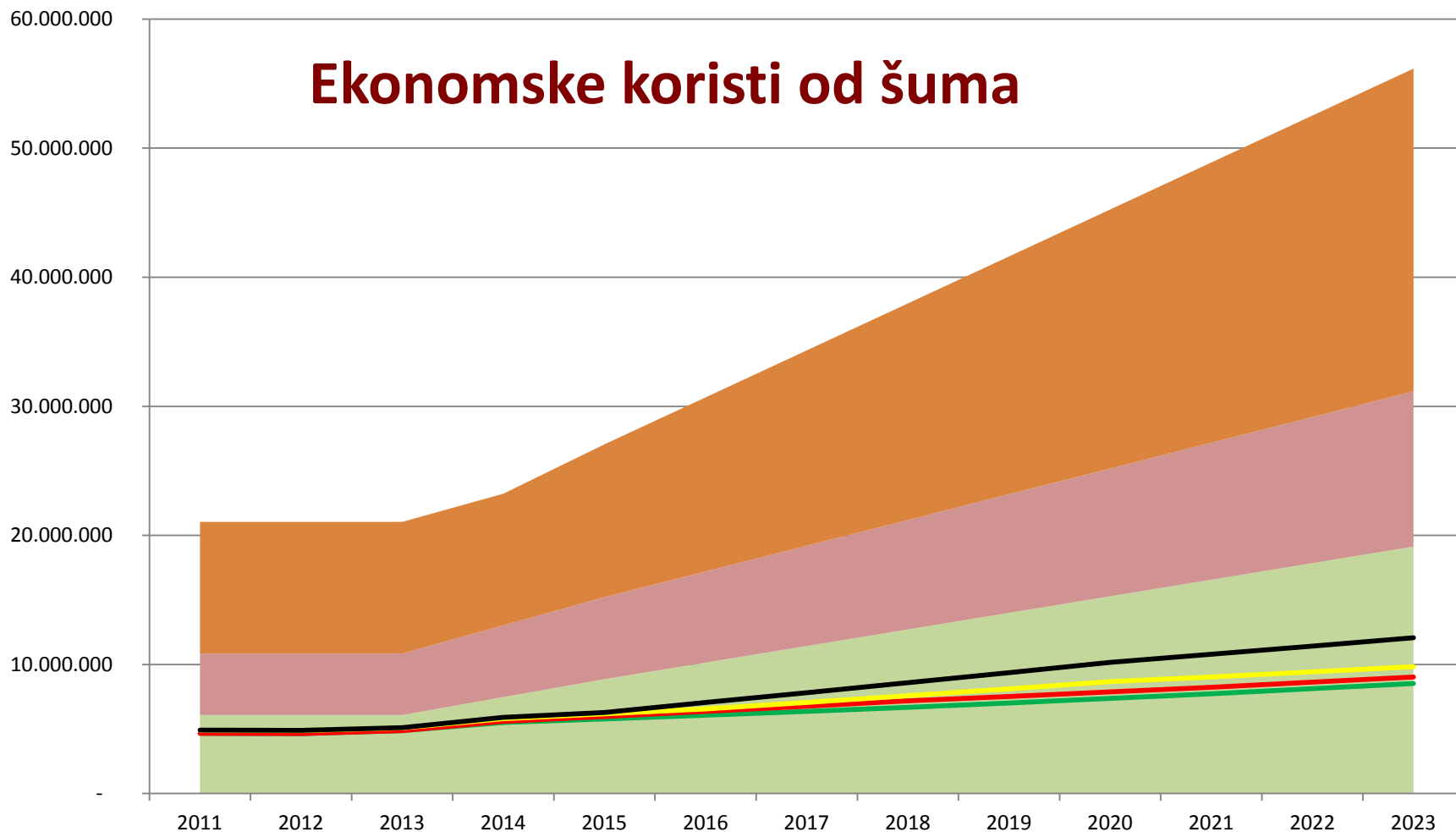
- Uprava za šume ne obavlja sve funkcije predviđene Zakonom o šumama.
- U narednom periodu potrebno je:
 - riješiti pitanje savjetodavne službe u šumarstvu;
 - povećati efikasnost sistem doznake stabala za sječu;
 - razviti participativno planiranje;
 - uključiti se u međunarodne projekte i mreže;
 - riješiti pitanje upravljanja Natura 2000 područjima;
 - uspostaviti šumarsko-informacioni sistem;
 - uspostaviti jedinicu za projektovanje i nadzor izgradnje šumskih puteva i drugih saobraćajnica;
 - iznaći optimalni model organizacije i finansiranja;

Kadrovi u drvnoj industriji

- Drvnoj industriji nedostaju kvalifikovani stručnjaci (drvoprerada, finalizacija proizvoda, dizajn, prodaja).
- U preduzećima drvne industrije u Crnoj Gori radi 22 inženjera (14 inženjera drvne industrije, ostali su inženjeri šumarstva, mašinstva itd).
- Najveći broj vlasnika postojećih privatnih preduzeća je bez stručnog obrazovanja.
- U okviru Mašinskog fakulteta u Pljevljima otvoren je smjer prerade drveta, ali polaznici tog smjera imaju vrlo male šanse za posao u drvnoj industriji kakva je danas.
- Dugoročno je potrebno pripremiti program stručnog obrazovanja i razvoja kadrova u šumarstvu i drvnoj industriji.
- U pripremu programa treba uključiti: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo ekonomije, Upravu za šume, Upravu za kadrove, srednju i visoke škole, i univerzitete.

EUR

Ekonomске koristi od šuma

Prihodi UŠ (prodaja drveta)

PDV

Dodatna vrijednost u drvenoj industriji

Javna služba

Zaštita od požara

Uzgojni radovi

Izgradnja saobraćajnica